

Scherven brengen geluk, De 'Onderdduzend' van Aad Bruijns



Scherven brengen geluk, De 'Onderdduzend' van Aad Bruijns

Aad Bruijns uit Kloetinge heeft in het begin van de jaren 70 van de vorige eeuw op eigen initiatief een grote hoeveelheid archeologisch materiaal verzameld tijdens de herstructurering van de Mattheus Smallegangesbuurt in Goes. Het betrof de oude vulling van een deel van de Achterhaven, ook wel de Zoute Veste genoemd. Er was toen nog geen wetgeving voor archeologie en er werd geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. De archeologen van die tijd waren op dat moment bovendien druk met opgravingen in Aardenburg en hadden geen interesse.

Bezorgd dat de archeologische vondsten verloren zouden gaan, besloot Aad Bruijns te redden wat er te redden viel. Aad heeft alles wat tevoorschijn kwam meegenomen. Dat ging niet om een paar doosjes, maar om vele kilo's materiaal. Met name scherven aardewerk, maar ook glas, bouw materiaal, botten, leer en metaal. Bijzonder is dat hij daarbij geen selectie heeft toegepast, wat er nu voor zorgt dat dat dit materiaal een belangrijke archeologisch wetenschappelijke waarde vertegenwoordigt.



Vanwege plaatsgebrek heeft hij het materiaal destijds verpakt in tientallen grote plastic zakken en in een grote kuil van 4 bij 5 meter en ruim een meter diep op een locatie in Kloetinge begraven. Daar hebben ze meer dan 50 jaar onaangeroerd gelegen! Aad vond het hoog tijd dat er iets met zijn vondsten werd gedaan nu het vanwege zijn leeftijd nog kan. Hij kwam in contact met de AWN- Nederlandse archeologievereniging - afdeling Zeeland en West-Brabant. Dit was voor de archeologische vrijwilligers een kolfje naar hun hand, dus er werd gelijk actie ondernomen.

Steekproef

In augustus 2023 is een steekproef uitgevoerd om te bekijken of het de moeite waard was om alles schoon te maken en te onderzoeken. De plastic zakken bleken deels vergaan, waardoor het materiaal eerst overgeladen moest worden in emmers en kratten. Vervolgens zijn deze naar het achtererf van de herberg van Aad in Kloetinge gebracht. Daar is het materiaal op zeilen uitgestort en gesorteerd. Het materiaal bleek grofweg afkomstig uit de periode 14e/15e eeuw tot minimaal het einde van de 19e eeuw. De nadruk ligt in de 17e en 18e eeuw. De meest opvallende vondsten in de steekproef waren onder andere een spreuwenpot, een deel van een grote stenen kogel en een fragment van een olijfoliekruike. Maar ook misbaksels, zeer waarschijnlijk afkomstig van de pottenbakkerij die tussen 1639 en 1742 in het gebied gevestigd was. Voor de AWN was halverwege de dag al duidelijk dat de steekproef meer dan geslaagd was. De enorme hoeveelheid en aard van het materiaal boden voldoende aanleiding om door te gaan.

Uitzonderlijke collectie

Aan de archeologisch deskundigen van de gemeente en de provincie en de aardewerkspecialisten van Center for Artefact Research vzw in Mechelen werd advies gevraagd over de waarderling, verwerking, bewaring en conservering van het vondstmateriaal. De specialisten waren verrast over de goede kwaliteit en het uitzonderlijke karakter van deze collectie.

Het overige deel van de collectie bestaat uit ambachtelijk afval. Uit de archieven is bekend dat er in het gebied schippers, vissers, (scheeps) timmerlieden, zeilmakers, houthandelaren, smeden, kuipers, zakdragers, herbergiers, bakkers en pottenbakkers woonden.



Hiermee kan een goed beeld worden gekregen van het dagelijks leven in een bepaalde buurt van Goes en er kunnen vergelijkingen worden gemaakt met andere steden. Ze waren ook vol lof over de goede aanpak van Aad Bruijns. Het grootste deel van de collectie bestaat uit huishoudelijk afval met een zeer complete collectie gebruiks aardewerk. Er zijn scherven van kannen, borden, pannen, vergieten, schalen, zalfpotten, olielampen, theepotten, enzovoort. Het meeste is lokaal/regionaal gemaakt, voornamelijk roodbakkend aardewerk uit Bergen op Zoom. Er zijn ook geïmporteerde producten, zoals Duits steengoed, Aziatisch porselein en Deense Jydepotten.

Met deze archiefinformatie kunnen vondsten mogelijk worden verbonden aan gebruik en gebruikers en kunnen de leefomstandigheden, ambachtelijke activiteiten, sociaaleconomische status en andere maatschappelijke aspecten van de bewoners van deze percelen achterhaald worden. De collectie biedt ook aanknopingspunten voor onderzoek door studenten, bijvoorbeeld naar het glas, de kleipijpen, de wandtegels en plavuizen.

Enthousiastelingen gezocht!

Inmiddels zijn alle zakken opgegraven en de inhoud is gesorteerd en gewassen. Om de week wordt er op zaterdagen door een grote groep vrijwilligers hard gewerkt in de oude school van Kloetinge. Er worden objecten bij elkaar gepuzzeld en later volgen het inventariseren, determineren, archiefonderzoek, fotograferen en tekeningen maken. Er zit voor iedereen wel wat bij.

Zeker is dat dit een project van enkele jaren wordt. Enthousiastelingen die willen helpen kunnen zich aanmelden via de AWN. Aad Bruijns zorgt in zijn herberg in Kloetinge altijd voor een warm welkom met koffie en een bolus.

